

نظامنامه

شعبه ایرانی جمعیت «مجاهدین»

مشکله در مشهد

از طریق تجربه و تفکر معلوم شده است که بدون برقراری انتظام و بدون یک نظامنامه معینی ترقی جامعه ما محال است. آن مقرراتی که در سال قبل در اینجاست وین گردید با وضع فعلی امور وفق نمیدهد. لذا اکنون ضروری میدانیم با اطلاع شعب فرعی نظامنامه تفصیلی جدیدی تدوین شود که برای همه مجاهدین حتمی الاجرا باشد. در آنصورت میتوان امیدوار بود که این مجاهدین، با فعالیت کاملاً مجدانه در راه وطن طبق این نظامنامه، شایسته آن باشند که نام آنان در زمره مجاهدین ثبت شود.

لذا پانزدهم شعبان سال ۱۳۲۵ در روز تولید امام قائم، با تصویب اداره (کمیته) مرکزی جمعیت، توسط منتخبین کمیته مرکزی با اتفاق وکلاء و نمایندگان شعب فرعی با اکثریت آراء مقررات ذیل تدوین گردید که هر ماده آنرا مجاهدین باید قویاً اجرا کنند و عدم اجرا آن مستوجب اخراج از جمعیت و مجازات خواهد بود.

- (۱) مرکزکل اداره مجاهدین کما فی السابق در قفقاز خواهد بود. کلیه شعب داخل مملکت و خارجه موظفند اوامر اداره (کمیته) مرکزی را بی چون و چرا بموقع اجرا گذارند.
- (۲) اعضا کمیته مرکزی باید کمتر از ۱ نفر نباشند و ازین افراد باشعور و تحصیل کرده انتخاب گردند که قادر باشند از عهدۀ انجام وظائف مهم جمعیت برآیند.
- (۳) حیطة حقوق و وظایف کمیته مرکزی بقرار ذیل است:

- ۱- تجمع منظم هفته ای در دفعه و در صورت نهایت ضرورت جلسه فوق العاده تشکیل خواهد شد.
- ۲- کمیته مرکزی امور را بین شعب تقسیم میکند، شعب را تفتیش میکند و نواقص آنها را اصلاح می نماید.
- ۳- کمیته مرکزی موظف است که بموقع حوادث مهم سیاسی و غیراتی که مربوط به سیاست جمعیت و مقاصد آنست با اطلاع شعب برساند.
- ۴- موظف است هر ۶ ماه صورت حساب خارج و وجوه واصله را طبع کرده با اطلاع شعب برساند.
- ۵- اگر شعبه ای اعزام ناطق مجرب یا اوراق چاپی و یا مواد منفجره تقاضا کند کمیته موظف است با اکثریت آراء تقاضای مزبور را انجام دهد.
- ۶- حق طبع اوراق عضویت منحصر به کمیته مرکزی است. هیچیک از شعب دارای چنین امتیازی نیست.
- ۷- ده درصد وجوه ماخوذه از اوراق عضویت که قیمت آن بپول ایران ۵ قران و پنه پول روسیه یک منات است باید بصدوق کمیته مرکزی وارد شود. الباقی در

- سند ووق شعب ود را اختیار آنها خواهد بود *
- ۸- کمیته مرکزی بر حسب تقاضای شعب افراق عضویت ارسال میدارد *
 - ۹- کمیته مرکزی حق دارد در صورت عدم فعالیت شعبه های انرا منحل سازد و شعبه د یگری تا مهین کند *
 - ۱۰- در صورت لزوم میتواند از صندوق شعب برداشت کند *
 - ۱۱- کمیته حق دارد اعزام فداثیانی را از شعب بطلبد *
 - ۱۲- هر شعبه جدیدی موظف است از کمیته مرکزی مهرد ریافت دارد و خود حق ندارد برای خود مهتر تهیه کند *
 - ۱۳- کمیته مرکزی موظف است بکلیه سئوالات شعب بدون در نظر گرفتن اهمیت آنها در ظرف حد اکثر و هفتمه جواب دهد *
 - ۱۴- دفتر کمیته باید آدرس خود را به صد رهای شعب اطلاع دهد *
 - ۱۵- هرگاه اعضا کمیته نسبت بوظائف خود ویا نسبت به شعبه لاقیدی نشان دهند صد ر شعبه شخصاً میتواند به کمیته اعتراض کند *
 - ۱۶- آدرس و مهتر کمیته مرکزی دارای علامت مخصوص است که جز شعب کسی از آن مطلع نیست *
 - ۱۷- اگر کمیته مرکزی برای تغییر و یا تکمیل نظامنامه تشکیل جلسه دهد ، مواد جدید مصوبه برای کلیه اعضا حتمی الاجرا خواهد بود *
 - ۱۸- افتتاح شعبه در هر محل با اجازه کمیته مرکزی باید انجام گیرد. هیچیک از مجاهدین نمیتواند شعبه ای بدون اجازه کمیته افتتاح کند *
- (۴) راجع به حقوق ووظائف شعب واعضا آنها
- ۱- تعیین اعضا مجلس خصوصی شعبه منوط به کمیته مرکزی است *
 - ۲- شعب موظفند دستورات کمیته مرکزی را طبق نظامنامه و مقاصد جمعیت بموقع اجرا گذارند *
 - ۳- هر سه ماه موظفند صورت حساب وجوه را به اعضا خود اطلاع داد و به کمیته مرکزی ارسال دارند *
 - ۴- شعبه نباید آدرس کمیته مرکزی را به احدی اطلاع دهد *
 - ۵- راجع بفعالیت خود شعب موظفند به کمیته مرکزی اطلاع دهند *
 - ۶- شعب موظفند ما مورین اعزامی کمیته مرکزی را که دارای معرفی نامه هستند برسمیت بشناسند *
 - ۷- ارتباطات تلگرافی با کمیته مرکزی باید بوسیله رمز مخصوصی که نزد صد ر محفوظ است انجام گیرد *
 - ۸- مجازات عضوی از شعبه در صورتیکه مرتکب خیانت شده باشد در اختیار کمیته مرکزی است *
 - ۹- شعب در کلیه امور خود در مقابل کمیته مرکزی مسئولند *
 - ۱۰- شعب میتوانند به انتشار شبنامه هایی که با مقاصد جمعیت متناقض نباشد بپردازند *

(۵) شعبه دارای دو مجلس یکی خصوصی و دیگری عمومی هستند.

(۶) راجع به مجلس خصوصی

- ۱- اعضای این مجلس باید حد اقل ۷ وحد اکثر ۱۱ نفر باشند.
- ۲- مجلس مزبور باید چنان سری باشد که هیچکس حتی مجاهدین نتوانند جز از طریق مجلس عمومی با آن مربوط شود. اعضای مجلس عمومی حق کشف مجلس خصوصی را ندارند.
- اگر کسی در رصد کسب اطلاع برآید مجازات خواهد شد.
- ۳- مجلس خصوصی کلیه اعضا شعبه مربوطه را اداره میکند.
- ۴- این مجلس در مقابل کمیته مرکزی مسئول است.
- ۵- مجلس خصوصی با اکثریت آراء بین اعضا خود صدر، معاون، منشی، صندوقدار و دیگران را با موافقت با مجلس عمومی انتخاب میکند.

(۷) راجع به حقوق و وظائف صدر

- ۱- هفته ای یک دفعه جلسه تشکیل میدهد و در موارد خاص جلسه فوق العاده تعیین میکند.
- ۲- جلسه را افتتاح میکند.
- ۳- حق کنترل اعضا را دارا میاشد.
- ۴- بحث را اداره میکند و حق دارد اعضا را از صحبت محروم کند.
- ۵- حضور در صورت عدم رعایت نظامنامه مجازات میکند.
- ۶- در موقع جلسه مهمترین امور را اطلاع میدهد.
- ۷- با اکثریت آراء قرار تصمیمات را صادر میکند.
- ۸- دارای دوراهی است و در صورت تساوی تعداد آراء را می اوجلال است.
- ۹- هرگاه کسی موضوعی خارج از مقررات نظامنامه مطرح کند صد رموظف است آنرا متوقف نماید.

(۸) راجع به حقوق معاون

- ۱- در غیبت صدر حقوق او را خواهد داشت.

(۹) راجع به صندوقدار

- ۱- تمام وجوه حاصله در دست صندوقدار است. او موظف است اعانات را با ذکر اسم در دفتر مخصوص ثبت کند. هیچکس غیر از او حق ندارد یناری از وجوه واصله را در دست خود نگاه دارد.
- ۲- مخارج باید با تصویب مجلس انجام گیرد و در دفتر ثبت شود. مخارج کمتر از سه تومان و یا ده منات ممکن است با اطلاع سه تن از اعضا مجلس انجام گیرد ولی بعدا باید با اطلاع تمام مجلس برسد.
- ۳- در آخر هر ماه صندوقدار موظف به ارائه صورت حساب است.
- ۴- پول نقد و اوراق ذی قیمت باید در محل مطمئنی حفظ گردد و الا صندوقدار در مقابل مجلس عمومی مسئول مقفود شدن آن خواهد بود.

(۱۰) حقوق و وظائف منشی

- ۱- منشی باید اسامی مجاهدین را بر حسب شماره اوراق عضویت در دفتر ثبت کند.
- ۲- باید قرار جلسات را بنویسد.

- (۱۱) برای رسمیت جلسه حضور بیش از نصف اعضا لازم است. الباقی حق اعتراضیه تصمیمات متخذه را ندارند.
- (۱۲) مهر جمعیت نزد صدرو شخصی که مورد اعتماد خاص باشد محفوظ است. استفاده از مهر بدو ن اطلاع مجلس و یا نصف اعضا مجلس ممنوع است.
- (۱۳) هیچکس حق ندارد اعضا مجلس سری خصوصی را بشناسد حتی اعضا مجلس عمومی غیر از دو نفر ما مور ارتباط و یکنفر رئیس فداثیان. هرکس سعی کند آنها را بشناسد خائن تلقی خواهد شد و مجازات خواهد گردید.
- (۱۴) مجلس عمومی تابع مجلس خصوصی بد مقابل آن مسئول است.
- (۱۵) ارتباط بین مجالس (خصوصی و عمومی) وفد ائیان باید کتبی و ممهر بوسیله ما مور ارتباط و یا رئیس فداثیان انجام گیرد.
- (۱۶) راجع به مجلس عمومی
- ۱- باید حد اقل ۱۱ وحد اکثر ۱۷ نفر باشد.
 - ۲- هفته ای يك دفعه تشکیل میشود.
 - ۳- تابع مجلس خصوصی بد مقابل آن مسئول است. اگر امریه مجلس خصوصی بانظامنامه تناقض داشته باشد، مجلس عمومی میتواند اعتراض کند و الا این حق را نخواهد داشت.
 - ۴- قرارهای خود را بوسیله ما مور ارتباط با اطلاع مجلس خصوصی میرساند.
 - ۵- دارای مهر خصوصی است که انرا باید مجلس خصوصی و اعضا جمعیت بشناسد.
 - ۶- اسامی اعضا مجلس عمومی باید در دفتر مجلس سری (خصوصی) ثبت شود.
 - ۷- با اکثریت آراء از اعضا خود يك صدر، يك معاون، منشی، صندوقدار و سه نفر ما مور ارتباط انتخاب میکند. حقوق آنان همان است که برای مشاغل نظیر در مجلس خصوصی ذکر شد.
 - ۸- مجلس عمومی حق ارتباط با کمیته مرکزی و یا شعب دیگر ندارد.
 - ۹- باید کلیه اعضا رابه گروه های ۲۵ نفری تقسیم کند و برای هر يك از گروه هایك رئیس تعیین نماید.
 - ۱۰- نواحی باید شماره بندی شود. اعضا آنها بد مقابل رئیس خود مسئولند. غیر از رئیس هیچکس از آنان نمیتواند با مجلس عمومی مربوط شود.
 - ۱۱- جلسه عمومی باید سه یا پنج نفر برای ارتباط با نواحی انتخاب کند. جلسه عمومی کلیه دستورات خود را بوسیله ما مورین ارتباط و یا رئیس نواحی ابلاغ میکند.
 - ۱۲- مجلس عمومی باید ناطقینی تربیت کند که موظفند ماهی يك دفعه اعضا نواحی را توسط رؤسا جمع کرده تعلیم دهند.
 - ۱۳- مجلس عمومی باید در رسیدگی به امروشکایات کلك کند. کمیسیون مخصوصی برای این کار انتخاب میشود.
 - ۱۴- غیر از ما مورین ارتباط اعضا مجلس باید سری بمانند.
- (۱۷) قرارهای مجلس عمومی پس از تصویب مجلس خصوصی معتبر و قابل اجرا است.
- (۱۸) اگر عضوی از اعضا مجلس عمومی به خیانت منسوب شود موضوع بوسیله ما مورین ارتباط بمجلس خصوصی اطلاع داده میشود.

- (۱۹) اگر صد ریگی از مجالس عدم لیاقت نشان دهد بار اعمی اکثریت باید تعویض شود .
- (۲۰) اگر صد مجلس خصوصی خیانت کند موضوع با اطلاع کمیته مرکزی میرسد . مجازات اعضا هر يك از جلسات در اختیار کمیته مرکزی است .
- (۲۱) اگر عضوی نتواند در جلسه حضور یابد باید قبلا اطلاع دهد . اگر کسی سه دفعه بدون علت در جلسات حاضر نشود در معرض برداخت جریمه و یا اخراج از جمعیت قرار خواهد گرفت .
- (۲۲) هر يك از اعضا مجلس خصوصی میتوانند عضو مجلس عمومی هم باشند بشرط آنکه عضویت خود را در مجلس خصوصی مخفی دارند .
- (۲۳) اوراق عضویت از مجلس خصوصی به عمومی تحویل میشود باید نزد رئیس جلسه عمومی حفظ گردد .
- (۲۴) مجلس عمومی حق عضویت و وجوه اوراق عضویت را جمع آوری کرده به جلسه خصوصی تحویل میدهد .
- (۲۵) صندوق جمعیت در مجلس عمومی قرار دارد ولی اختیار آن در دست مجلس خصوصی است . صندوق در حق ندارد به احدی بدون اجازه مجلس خصوصی پولی بپردازد . هر دفعه که مجلس عمومی بخواهد مخارجی انجام دهد باید از مجلس خصوصی کسب اجازه کند مگر فقط در موارد استثنائی و آنهم همانطور که قبلا ذکر کردید حد اکثر مبلغ ۵ تومان .
- (۲۶) مهر مجلس عمومی بشرح ذیل است : " مجلس عمومی جمعیت مجاهدین فلان شهر " .
- (۲۷) راجع به د اوطالبین عضویت جمعیت مجاهدین
- ۱- د اوطالب عضویت جمعیت مجاهدین باید در تقاضا نامه خود اسم خود ، اسم پدر و شغل خود را ذکر کرده تقاضا را به جائی که مجلس عمومی تعیین میکند تقدیم دارد .
 - ۲- باید در تقاضا نامه از مجاهدین معرفی کند که مسئولیت او را بر عهده گیرند .
 - ۳- باید حسن سابقه داشته باشد .
 - ۴- باید در حضور ما مورا ارتباط مجلس عمومی قسم بخورد که خیانت نخواهد کرد و اسرار را فاش نخواهد ساخت و نظا مناهم را نصب العین قرار خواهد داد و الا مستوجب مجازات خواهد شد .
 - ۵- د اوطالب عضویت باید قبلا نظا مناهم را بیاموزد تا مطمئن باشد که از عهدۀ اجراء آن برخوردار آمد زیرا پس از دریافت ورقه عضویت و ورود به جمعیت دیگر نمیتواند امتناع ورزد و باید همه مقررات را بموقع اجرا گذارد .
 - ۶- پس از تقدیم تقاضا نامه و براد قسم ورقه عضویت دریافت خواهد داشت . قیمت ورقه عضویت ۵ قران و یا يك منات است . کسی که دارای ورقه عضویت نباشد مجاهد نیست .
 - ۷- اگر کسی در موقع اجراء وظیفه ای توقیف شود جمعیت باید برای استخلاص او اتخاذ تدبیر کند و مخارج مربوطه از صندوق کل برداخت میشود .
 - ۸- اگر کسی در موقع انجام وظیفه مقتول و یا مجروح شود جمعیت موظف است به خانواده او کمک مادی کند و این برای خانواده مجروح تازمانیست که صحت نیافته باشد .
 - ۹- کسی که خدمت مخصوصی به جمعیت کند در صورتیکه از شعبۀ خود تصدیق نامه ای در این مورد ارائه دهد از کمیته مرکزی پاداش خواهد گرفت .
 - ۱۰- هر عضو جمعیت باید دقیقاً نظا مناهم را رعایت کند و لاطبق قرار محکمه مجازات خواهد شد .
- (۲۸) هر کسی برای کاری بخواهد به جمعیت مراجعه کند باید تقاضای خود را کتبا به شعبه و یا به مجلس تقدیم دارد . هیچیک از مجاهدین و اعضا جمعیت نمیتوانند خود سرانه بکاری که به جمعیت مربوط است دست زنند و از طرف جمعیت مذاکره کنند ولی هر مجاهدی حق دارد

- طبق نظامنامه درهرجا و به هرکس مقاصد جمعیت وجوانب حسنه آنرا توضیح دهد .
- (۲۹) هرگاه فردی ازمجاهدین بخواهد ازجمعیت خارج شود ممکن است ولی فقط باید تقاضانامه مشروحی بضمیمه ورقه عضویت بنویسد و تعهد کند که پس ازخروج ازجمعیت اسرارجمعیت را فاش نسازد وعلیه آن اقدام نکند واین تقاضانامه را بوسیله ما موراارتباط به مجلس تقدیم دارند پس ازتصویب و اجازه مجلس ازجمعیت خارج خواهد شد .
- (۳۰) عضوجمعیت برای معرفی خود باید یا پاسپورت دریافتی ازکمیته مرکزی ویا هویتیه دریافتی ازشعبه را ارائه دهد و الا بعنوان عضوجمعیت شناخته نخواهد شد .
- (۳۱) اگر فردی ازمجاهدین در داخل مملکت ویا در خارج ادعا کند که ما موریته دارد بدو ن ارائه امریه کمیته مرکزی ویا شعبه امریه او باور نخواهند کرد .
- (۳۲) مطلع مکاتیب که به کمیته مرکزی و یا بیکدیگر ارسال میگردد باید بشرح ذیل باشد : « بنام خداوند آزاد یبخش » .
- (۳۳) جمعیت مجاهدین باید به اشاعه دانش از طریق مطبوعات ، حمایت ازجرائد سفید ، افتتاح مدارس که بیش ازهرچیز موجب ترقی وحفظ حقوق مردم است کمک و مساعدت کند .
- (۳۴) راجع به عایدات کمیته مرکزی وشعبه عایدات بشرح ذیل است :
- ۱- قیمت ورقه عضویت (۵ قران یا یک منات)
 - ۲- حق عضویت ماهیانه ازیک قران تا صد تومان برحسب ثروت واماکن هر یک ازاعضا طبق تشخیص شعبه در قفقاز از ۵۰ کویک تا ۵۰ منات .
 - ۳- اعانه از ثروتمندان علاقمند .
 - ۴- آنچه از اشرار مرتجعین و دشمنان اخذ میشود .
 - ۵- عشر عایدات محاکماتیکه در جمعیت انجام میگردد .
- (۳۵) راجع به مخارج کمیته مرکزی
- ۱- تهیه بمب و تدارک اسلحه .
 - ۲- مخارج فدائیان " ما مور " .
 - ۳- حقوق برای ناطقین در حدود احتیاج .
 - ۴- مخارج دفتر ، طبع شبنامه ها ، ارسال تلگراف ها و مکاتیب وغیره .
 - ۵- مخارج پذیرائی از مجاهدین مسافر .
 - ۶- مخارج توقیف شدگان واستخلاص آنان .
- (۳۶) شعبات در شهرهای مهم : تهران ، تبریز ، مشهد ، اصفهان ، رشت ، تفلیس شعبه ایالتی نامیده میشوند . مجلس آنان حقد ارد شعبه فرعی افتتاح کرده بر آنها نظارت کنند . همانطور که شعبه در مقابل کمیته مرکزی مسئول است شعبه فرعی در مقابل شعبه ایالتی مسئولیت دارند .
- (۳۷) اگر فردی از مجاهدین بنام کمیته مرکزی یا شعبه یا بطور کلی بنام جمعیت چیزی بنویسد یا نظامنامه ای تدوین کند یا مهر جعل کند و یا بنام جمعیت تهدید کند و یا از کسی پولی اخذی کند پس از اثبات آن شدیدا مجازات خواهد شد .
- (۳۸) بجز از مستبدین اجازه داده نمیشود از کسی چیزی پولی اخذ شود .
- (۳۹) از هرکس و در هر کجا پولی اخذ شود باید به ازاء آن قبضه رسیده داد شود . بدو قبضه رسیده

• اخذ پول مجاز نیست

(۴۰) راجع به حقوق ووظایف فدائیان وروئسای آنان

- ۱- رئیس فدائی را مجلس خصوصی شعبه تعیین میکند *
- ۲- غیر از فدائیان و مجلس خصوصی هیچکس نباید رئیس فدائیان را بشناسد *
- ۳- رئیس فدائیان باید برای خود و نفر معاون انتخاب کند *
- ۴- باید صورت اساسی فدائیان و اوراق عضویت آنها را نزد خود حفظ کند *
- ۵- فدائیان اوراق عضویت خود را توسط رئیس دریافت میکنند *
- ۶- اوراق عضویت فدائیان دارای علامت مخصوصی است *
- ۷- رئیس مأموریت را بر حسب قرعه بین فدائیان تقسیم میکند *
- ۸- حتی الامکان فدائیان نباید یکدیگر را بشناسند *
- ۹- اسلحه و بمب باید طبق سفارش مجلس نزد رئیس فدائیان حفظ گردد که مطابق قبض آنها را تحویل گرفته و تحویل میدهد *
- ۱۰- قبل از اخذ مأموریت بفدائی اسلحه تحویل نمیشود *
- ۱۱- بموقع دادن مأموریت ، اسلحه و پول برای مخارج به فدائیان تحویل میشود و از آنان قبض رسید دریافت میشود *
- ۱۲- مخارج فدائیان را رئیس با اجازه مجلس از صندوق دریافت میکند *
- ۱۳- رئیس فدائیان باید صورت مخارج را با قبوض به مجلس ارائه دهد • هر فدائی حساب اسلحه و فشنگ خود را بر رئیس خود میدهد که آنرا به مجلس ارائه دهد • در هر شعبه نباید بیش از دو فدائی مواجب بگیر باشند • تعداد فدائیان بدو مواجب محدود نیست ولی در موقع مأموریت مخارج این فدائیان نیز از صندوق پرداخت میشود • در غیبت رئیس معاون جانشین او خواهد بود و فدائیان موظفند از آنان اطاعت کنند *
- ۱۴- رئیس فدائیان موظف است اسامی و تعداد فدائیان را به مجلس اطلاع دهد *
- ۱۵- رئیس فدائیان باید معاونین خود را به مجلس معرفی کند *
- ۱۶- باید کلیه مأموریت فدائیان و نتایج اقدامات آنها را به مجلس اطلاع دهد *
- ۱۷- رئیس فدائیان باید فوراً اوامر مجلس را بموقع اجرا گذارد *

(۴۱) راجع به فدائیان ، حقوق ووظایف آنان

- ۱- بدو چون و چرا باید از روئسای خود اطاعت کنند *
- ۲- در مقابل روئسای خود مسئولند *
- ۳- بدو امر و اجازت رئیس حق ندارند بنام جمعیت دست به عملی بزنند *
- ۴- پس از انجام مأموریت موظفند اسلحه جمعیت را بر رئیس تحویل دهند • اگر در موقع مأموریت اسلحه مفقود شده باشد باید مفقود شدن آنرا به ثبوت برسانند *
- ۵- هر فدائی که بدو عذر موجه مأموریت خود را انجام ندهد مجازات خواهد شد و خائن تلقی خواهد گردید *

(۴۲) راجع به محاکمات

- ۱- دو محکمه وجود دارد : یکی خصوصی و دیگری عمومی • محاکمه مجاهدین عضو مجلس عمومی و اعضا دیگر بر عهده مجلس عمومی است • ولی بکار اعضا مجلس خصوصی و یاروئسای

- بگوید هیچ فردی حق نخواهد داشت از این عمل شکایت کند و یا گویند ه را مجازات نماید
- ج - آزادی مجامع :
- یعنی دولت و حکم ایران حق ندارند جمعیت را از اجتماع در محلی بعمیل خود برای کمک به رونق وضع مملکت و ملت ، مجلس مشاوه در باره احتیاجات عمومی و سیاست و جریان امور و یا بمنظور پیشرفت کار اخلی خود منع نماید بشرطی که از قانون اساسی تبعیت نکند
- د - آزادی بیان :
- یعنی هیچکس نمیتواند مانع ابراز عقیده و نظر اشخاص در امور سیاسی و در زمینه مقاصد ملت و دولت گردد .
- ه - آزادی شخصیت :
- یعنی دولت حق ندارد متعرض کسی گردد و یا بدون حکم صادره از طرف عدلیه در باره گناه و جنایتکاری بدون وارد منزل کسی گردد .
- و - آزادی جمعیت ها :
- یعنی هر طبقه و عده ای حق دارند بمنظور بحث در امور اخلی و یا سیاسی ، جمعیت و یا اجتماعی تشکیل دهند و دولت نمیتواند مانع و رادعی برای این جمعیت ها بوجود آورد .
- ز - آزادی اعتصابات :
- یعنی هرگاه کارگران بمنظور سروسامان دادن بکار خود اهم از اینکه این کار خصوصی و یا سیاسی باشد اعتصاب کنند دولت نمیتواند مانع آن شود و یا آنها را اجبارا بکار وادارد .
- ماده ۶ - تعلیمات باید اجباری و مجانی باشد : یعنی دولت باید در هر شهر و قصبه ای مدارس ابتدائی ، متوسط یا عالی تأسیس نماید و همه اتباع ایران را بدون فرق از حیث طبقه و موقعیت مجبور سازد که اطفال خود را برای تعلیم به آنجا بفرستند .
- ماده ۷ - دها و املاک سلطنتی و همچنین دها و املاک مالکینی که علاوه بر احتیاج زندگی آنها باشد بایستی - اولی ها با اعاوض و دومی ها توسط بانک خریداری شده بین اهالی و دها قین تقسیم گردد .
- ماده ۸ - دولت باید در هر شهری برای فقرا و معجزه داران مساکین و برای مرضا و مریضخانه بنا کند تا محتاجان از فرط احتیاج تلف نشوند .
- ماده ۹ - مالیات و عوارض باید به نسبت دارائی و سرمایه اخذ شود نه بطور سرانه : یعنی مالیات های دولتی باید از عایدات تجارت و ملک گرفته شود و هرکس چنین عایداتی نداشته باشد باید از پوداخت هر نوع مالیات و عوارض اعم از دولتی و سلطنتی معاف باشد .
- ماده ۱۰ - تعداد قشون نباید محدود و معین باشد ، ولی هر ایرانی باید در قشون خدمت سربازی بنماید . لذا دولت باید صورت هائی برای خدمت در نظام تنظیم نماید تا اطفال همه اتباع از هر طبقه و دارای هر موقعیت که بسن ۱۸ سال رسیده باشند طبق آن صورتها به مدارس نظام وارد شده و بدوسال درس های نظامی بخوانند و بعدا به کارهای خصوصی خود بپردازند تا اینکه در موقع عملیات خصمانه مسافگان و تجار به حدود و حقوق وطن و ملت همه اینها وطن مثل يك فرد بتوانند زندگی خود را در راه آن فدائ کنند
- ماده ۱۲ - مدت کار روزانه نباید از ۸ ساعت تجاوز کند .
- ماده ۱۳ - وزرا در مقابل مجلس که خود آنها را تعیین می نماید مسئول خواهند بود .

- ۹۹ -

اینست بطور تقریب مقاصد ماکه در بالا ذکر شد • بخواست خداد آینه در حساب اقتضای
زمان و موقعی که ملت ایران بیدار شد مواد چندی بر آن افزود و خواهد گشت •
۱۵ شعبان ۱۳۲۵
(۱۰ سپتامبر ۱۹۰۷)
شهر مشهد
زند و یاد مجاهدین ، زند و یاد مجلس

برگرفته از: مجله دنیا، شماره ۷، اردیبهشت ۱۳۴۴